RUSKI INWALID

N° 277.

WTOREK. 27. Listopada 1817 rok.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Zawarcie. Wiadomości Kraiowe: z Peterzburga. Wiadomości zagraniczne: Niemcy. Francyia. Angliia. Literatura. Rozmaitości.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

z Peterzburga, 27 Listopada.

Donoszą z Moskwy, że Jego Królewicowska Mość Xiąże *Alexander Wirtembergski* przybył tam 11 b. m. z Witebska; Xiężna Ieymość Małżonka Iego przybyła tam kilku dniami pierwiey.

Port Kronsztadski zupełnie iest zamknięty gdyż odnoga Finlandska iuż iest zamarzłą. Przez cały przeciąg tegoroczney żeglugi liczono 1,703 okrętów, które były weszły do portu pomienionego, a 1,708 takich które wyszły z niego. Liczba tak wielka okrętów iest w porcie tuteyszym bezprzykładną.—

Naymiłościwiey mianowani: Radcy Kollegscy znayduiący się przy expedycyi Kremlińskiey budowli: Będący w znaczeniu Szambelana dworu Iego Cesarskiey Mści Xiąże Andrzey *Gagarin.* i oddziału Moskiewskiego Mediko Chirurgiczney Akademii professor zwyczayny *Muchin*, Radcami Stanu. Tegoż oddziału Akademii Medyko Chirurgiczney Professorowie zwyczayni: Teodor *Hildebrant*, Karol *Janiscz*, i Radca Nadworny Mateusz *Mudrow*; Naymiłościwiey mianowani zostali Radcami Kollegskiemi: Pełniący służbę przy expedycyi budowli Kremlińskiey Radca Tytularny Salwator *Tonczi* Naymiłościwiey mianowany został Assesorem Kollegskim. z Starszeństwem powysłużeniu lat przeznaczonych w teraznieyszych stopniach.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

NIEMCY.

z Wiednia, 10 Listopada.

Gazeta nasza pomieściła następuiący Artykuł.

„W pismie naszem pod datą 31 Październik umieściliśmy zaprzykładem gazety Frankfortskiey, Artykuł tyczący się obchodu setnicy reformacyi w Kaplicach posłów wyznań Ewangelickich przy dworze Rzymskim. Obowiązani później byliśmy do sprostowania takowego Artykuła.

„Dwór Rzymski żadnego niedawał pozwolenia Ministrom Ewangelickich wyznań re-

zyduiącym w stolicy Apostolskiey, tyczącego się obchodu setnicy w kaplicach Poselskich; gdyż ci Ministrowie niepotrzebuią ani upoważnienia ani pozwolenia obchodzenia religiynych obrzędów według swego wyznania iak się im podoba w ich prywatnych kaplicach.

„Lecz pomimo to wszystko pozwolenie takowe niemoże bydz danem przez głowę kościoła; Gdyż w rzeczach tyczących się dogmatów religiynych, Naywyższy kapłan, nie iest, i niemoże się oswiadczyć bezstronnym.

— Donoszą z Klagenfourt iż 28 Października począł tam padać śnieg i nieustaiąc przez noc całą do iutra, to iest do poranku dnia 29, pokrył zupełnie pola, z ktorych nawet iescze zboże niektóre sprzątniętem niebyło przez co wielkiey szkody stał się przyczyną, a mianowicie w ogrodach owocowych: Maią iednakże nadzieię że piękny czas który powrócił w dniu 30, cokolwiek nagrodzi.

z Wiednia, 15 Listopada.

O dalszey podróży Arcyxiężney *Leopoldyny* Następczyney Portugalskiey i Brezylskiey dotychczas żadney niema wiadomości, od czasu iey odbicia od brzegów wyspy *Madery*. Fregata Austryia, pomyślnie stanęła w Rio-Ianeiro dnia 14 Lipca. Fregata *Augusta* znaydowała się iak wiadomo od dnia 17 Czerwca po 1 Września w stanowisku Gibraltarskiem, a potem złączywszy się z Portugalską eskadrą w dalszą się puściła podróż.

— Wiadomość o byłem w Wartburgu zuchwałem spaleniu dzieł tak szanownych autorow i innych przedmiotów, sprawiła tu wielkie wrażenie.

z Saxonii, 16 Listopada.

W tych dniach powzieliśmy pewną wiadomość, iż otwarcie seymu odłożonem iescze zostało na czas nieiaki.

Od brzegów Menu, 18 Listopada.

Minister *Wirtembergski Wanhenheim* opuścił miasto *Sztutgard* dnia 11. b. m. i od kilku dni iuż się znayduie w Frankforcie w znaczeniu posła na Seym. Ministerstwo spraw duchownych złączonem zostało z Ministerstwem spraw wewnętrznych pod dyrekcyią P. *Otto*. Hrabia *Malchus* wstąpił dnia wczorayszego w znaczanie Ministra skarbu i przychodow. Radca Tayny *Neirat* mianownym został Ministrem sprawiedliwości.

P. *Berlepsch* upewnia, że przywyiezdzie z Kassel byłego Króla Westfalskiego, wywieziono więcey 10. milionów franków gotowemi pieniądzami, nieliczące w to wielu rozmaitych drogich przedmiotów.

z Hamburga, 20 Listopada.

Otrzymano tu przez Marselią następuiące pismo z *Algieru* pod datą 8 Października:

„Pozostali maytkowie okrętu Rossyyskiego który schwytany był przez Barbaryyczyków niedaleko Lizbony, a którego Kapitan i Ekipaż z takiem męstwem odzyskali wolność, muszą tu naycięższe odbywać prace, i przestawać na bardzo lichym pokarmie. Obchodzą się z nimi zupełnie iak z niewolnikami, od których przezto chyba się różnią, że nie dzwigaią kaydan, za wykupienie każdego z nich domagaią się *Algierczycy* po 1000 piastrów.“

30 Września wyszła ztąd Eskadra maiąca roskaz scigania Pruskich, Oldenburgskich i Anzeatyckich okrętów. Zalecono iey aby się daley w wyścigach swoich niezaciekała iak do kanału Wielko Brytańskiego. Z tey przyczyny każdy z okrętów Europeyskich, przechodzący przez kanał pomieniony, powinien się opatrzyć w pasport Turecki.“

„We wnątrz kraiu tuteyszego często się wydarzaią zamieszania, które iednakże nieczynią żadnych strasznych skutków. Morowe powietrze dotychczas iescze nieustaie; zreszta od daty ostatniey rewolucyi, nic tu niezaszło nowego.“

FRANCYIA.

z Paryża, 14 Listopada.

Xiąże Wellington powrócił do Kambre 10 b. m.

Przez *Calais* nieustanni prawie przebiegaią gońcy.

Z liczby pięciu kandydatów podanych Królowi do wybrania na Prezesa w Izbie deputowanych I. K. M. wyznaczył na ten stopień Pana *Dessere*, który iuż wstąpił w pełnienie swoiego obowiązku.

W całey Francyi panuie teraz zupełna spokoyność, w prowincyiach zaś północnych, gdzie straszna była drożyzna, cena zboża znacznie spadła.

Według doniesień iedney z gazet tuteyszych, sprawa, i sądowe sledzenie postępków znaiomego iuż i tylekroć w pismach publicznych wzmiankowanego *Bruno*, mianuiącego się Karolem Nawarskim, poruczone będzie prokuratorowi Królewskiemu, przy sądownictwie pierwszey instancyi w Ruan.

Z przyczyny zaś wielkiey liczby świadków odległe mieszkaiących, rozbior tey sprawy niepierwiey nastąpi aż po sześciu tygodniach.

Według doniesień listów prywatnych od granic Hiszpańskich, odebranych przez okręt kupiecki, dnia 30 Października z Hawany przybyły do Kadyx, roschodzi się wiadomość, że Jenerał *Mina* zabitym został na placu w bitwie krwawey z Hiszpanami, w skutek zaś takowey śmierci wszystkie woyska były pod dowodzstwem iego, zupełnie rosproszone zostały,

Anglii a.

z Londynu, 11 *Listopada*.

Xiąże Leopold na mocy kontraktu swoiego ślubnego będzie pobierał od rządu tuteyszego corok 50,000 funtow szterlingów, ieśliby pozastał w granicach Wielkiey Brytanii, gdyby zaś w innem Państwie obrał sobie mieszkanie, rząd Angielski wypłacać mu będzie 30,000 f. s.

Niepodobna bez naygłębszego uczucia widzieć powszechnego smutku w stolicy naszey z przyczyny tak wielkiey straty w rodzinie Królewskiey. Wszyscy mieszkańcy tuteysi klassy wyższey nigdzie się niepokazuią inaczey iak w ciężkiey żałobie. Wiadomo że w Anglii w zdarzeniu śmierci kogo kolwiek z rodziny Królewskiey każdemu zostawiona wolność naszenia żałoby lub nie; lecz wzdarzeniu dzisieyszem każdy, nawet i nayubòższy odmawia sobie czego innego, aby tylko się pokryć smutnym kolorem tłòmaczącym przynaymniey na pierwsze weyrzenie wewnętrzne uczucia.

Smutna wiadomość o smierci Xiężney Karoliny otrzymaną była w Bristol w samą tę chwilę, kiedy w bursie kupieckiey było zgromadzenie i rozmaite handlowe układy; z początku iescze podchlebiano sobie iż to zawczesna wiadomość i zapewna iest nieprawdziwą; lecz gazeta Londyńska, którey numer w tenczas po 18 i więcey płacono pensów potwierdziła smutne doniesienie i rozlała gorycz po wszystkich sercach.

Wielkie nieszczęścia zwyczayuie się zwykły przypisywać nieostròżności ludzkiey. Toż samo iest i znami z przyczyny bolesney straty którąśmy przez smierć xiężney Karoliny ponieśli. Wielu było takich co obwiniali doktorów, że się niestarali dopmodz naturze przyspieszaiąc chwilę rodzenia; lecz doktorowie z swey strony iednomyślnie odpowiadali, iż przyspieszenie takowe mogło by się stać przyczyną złych skutków, zwłascza gdy brzemienność Xiężney zdawała się bydz bardzo pomyślną. Smierć Xiężney przypisaną bydz powinna zupełnemu spadnieniu z sił, osobliwie dwiema godzinami przed śmiercią. Zawsze iednakże powiedzieć można, iż Xiężna bynaymniey nieprzeczuwała tak bliskiego skonania. Iey spóyrzenia zawsze były zwrócone na Xięcia małżonka, który nieodstępował iey łoża, i starał się ukrywać smutek i boleść ktoremi dusza iego dręczona była na widok Cierpień ukochaney małzonki. Xiężna często wyciągała do niego z uśmiechem rękę i ściskała go z rozrzewniaiącą czułością.

— Kuryier zbiia to zdanie że tron Angielski może teraz odmienić dynastyią,, Czyż to iuż mowion Arcy Xiążęta *Klarentki*, *Kentski*, *Sussekski*, *Kambrydski* i *Glocesterski* niebędą się mogli doczekać następcy?,, Liczba Xiążąt i Xiężen Angielskich maiących prawo do tronu licząc i Arcy-Xięcia Glocesterskiego wynosi do 14 osob. Do liczby dalszych krewnych, których iednakże prawa nie są przyznane, należy Heronim *Bonaparte* z przyczyny związków iego ślubnych z Xiężną Wirtembergską.

z Londynu, 14 *Listopada*.

Ciało s. p. Xiężney Karoliny nabalsamowano, i na wzór mumii Egiptskich obwinięte zostało nayprzód w Cyratę, a potem w Axamit błękitny. Takim sposobem ostatki ukochaney Xiężney, mogą zostać w całości przez długie lata.

Powiadaią że Xiąże Kentski iuż przybył do stolicy tuteyszey; Xiąże zaś *Dewonshirski* powrócił tu przez Paryż.

P. *De-Luk* znaiomy badacz przyrodzenia, umarł w własnym swoim domu w Windwor 8. b. m. maiąc wieku lat 92.

Lord *Batturst* otrzymał dnia wczorayszego nowe depesze z wyspy S. Heleny. Z nich powzięta iest wiadomość, że Bonaparte przed siedmiu tygodniami w zupełnem był zdrowiu.

Nieiakis oszust wziąwszy na siebie imie *Ieszo Futa*, wydrukował w gazetach list zwołuiący wszystkich doktorów do odpowiedzi, którzy się znaydowali przy s. p. Xiężney Karolinie; lecz ta zuchwałość pełna iest widocznego fałszu; gdyż *Sir Blumfildt* Sekretarz Xięcia Regenta, pisał iescze pierwiey do P. *Krofta*, i oświadczył wszystkim doktorom wdzięczność Iego Królewicowskiey Mści za starania i trudy onych, ia-

kich niesczędzili przy łożu bolesnem ukochaney Xiężney.

Buletyny o zdrowiu Xiążęcia Leopolda, ktore P. Sztokman ieden z pierwszych doktorów Londyńskich o zdrowiu Xięcia tego wydaie, niebardzo są pomyślne. Iak się wykazuie słabość iego i smutek co dzień wzrastaią. Same nawet bagatele, które należały do Xiężney, albo ią kiedy kolwiek bawiły, są dla niego teraz nayświetszym i naymilszym upominkiem. W głębokiem milczeniu przypatruie im się i przeziera ie z rozrzewniaiącym smutkiem. Suknia którą Xiężna miała na sobie, ostatniego dnia swoiego życia, podobnie też i ta której używała do ostatniey przechadzki iako też i kapelusz, na temże samem mieyscu leżą dotychczas, na którem ie złożyła Xięż na własną ręką. Iey zegarek niebędzie zdięty z mieysca gdzie ona go powiesiła, i zostanie odtąd nienakręcanym; Portret xiężney poczęty przez Artystę *Larenzo* niebędzie się kończyć i zostanie przeniesionym do pałacu, gdzie na pamiątkę schowanym będzie. Kiedy Xiąże Regent przybywszy do Klarmont, uyrzał zwłoki Xiężney ukochaney swey Córki, do tego stopnia okropnym smutkiem był przeięty, iż się lękano mocno o życie iego — Oczekuią w tych dniach przybycia Xiążęcia Kambrydgskiego z Hannoweru. — Królowa znayduie się w *Windzor* gdzie bardzo prywatne prowadzi życie.—Xięstwo Ichmość *Glocesterscy* naprzemian przeieździaią z Klarmont do Windzor.

LITERATURA.

Akrostysz na ziawienie się Eugenii w tem mieyscu, z którego inne piękności oddaliły się w południowe strony.

Echo ziemianow powtarzało ięki,
Ucichła luba wesołość w ich gronie;
Gdy z ponad Newy tam zleciały wdzięki,
Eol zkąd w ciepłą porę do nas wionie.
Niebo chcąc pomodz smiertelników doli,
I dzielność swoiey ukazać im woli,
Iednem skinieniem pod poziomą strzechę
Anioła z Niebios zsyła na pociechę.

ROZMAITOŚCI.

Do Redaktora Gazety Korrespondenta Warszawskiego.

Z okazyi śmierci sławnego i ze wszystkich względów szanownego Jenerała Kościuszki *posyłam WPanu w ięzyku Francuzkim wyciąg z dzieła Pana* Segur *pod tytułem* Tableau de l'Europe. *Umieszczony on w gozecie WPana poda współrodakom do wiadomości, iak wiele godny ten człowiek i u obcych był cenionym.*

J. H.

Wizerunek Jenerała *Kościuszki* przez Pana *Segur* starszego, w dziele *Obraz Europy.*

„*Kościuszko* ślacheckiey familii, lecz którą on dopiero wsławił, wzrostu miernego, twarzy na pierwsze weyrzenie mało znaczącey, ale wydaiącey w oczach ogień charakteru iego, posiadał wszystkie przymioty, mogące ziednać chwałę, i onę ustalić. Nieustraszony, niezmordowany, nieskazitelny, stały w przeciwnościach, spokoyny po zwycięztwie, zimny w niebezpieczeństwie, czuły na cudze nieszczęście, wspaniały względem nieprzyiacioł, goreiący miłością ku swey oyczyznie, i surowy przestrzegacz sprawiedliwości wpośród woyny domowey i stron zażartości. Smiały w przedsięwzięciach, stały w zamiarach, i szybki w działaniach, przelewał swóy zapał w swoich towarzyszów, kierował ich pracami, przypisywał im skromnie wszystkie pomyslności swoie, a umiał wzbudzać w nich przez swą regularność uszanowanie, i razem przywiązanie przez swoię słodycz i łagodność. Dla tego też żołnierze, chłopi, mieszczanie, ślachta zarawno go kochali i szacowali; godził z sobą sprzeczne interessa, umarzał wszelkie zawiści, a wszystkie strony iednocząc, prowadził ie dzielnie do iedynego celu swoiego, oswobodzenia oyczyzny.„

— Wyszukiwania i odkopywania w Pompeia nieprzestaią się nagradzać co raz innemi przedmiotami; Niedawno znaleziono tam wiele kuchennego naczynia, i kilka bułek chleba, na których wyraznie iescze można było widzieć piętno, oznaczaiące gatunek mąki. Nadto wiele innych ciekawych znaleziono przedmiotow.

w Peterzburgu
w Drukarni woienney Głównego sztabu IEGO CESARSKIEY MSCI.